

Ynni Cymunedol

Astudiaethau achos cymorth cymunedol
SP Energy Networks

Ynni Dŵr Congleton

Ynni Dŵr Congleton

Cynllun ynni dŵr micro 65kW yn Swydd Gaer yw Congleton Hydro, sy'n eiddo i'r gymuned ac yn cael ei reoli ganddi. Mae'n cynhyrchu trydan adnewyddadwy o gored Havannah ar afon Dane.

- Cynllun trydan dŵr micro 65kW
- Wedi codi dros £800,000 o gyllid datblygu gan 323 o aelodau sy'n buddsoddi
- Wedi dechrau cynhyrchu trydan yn 2021
- Cynhyrchu 250,000kWh o drydan bob blwyddyn
- Arbed ~44 tunnell o allyriadau CO₂e bob blwyddyn¹

Dechreuodd y prosiect wrth i grŵp o beirianwyr a oedd wedi ymddeol ddod ynghyd i drafod y potensial ar gyfer cynhyrchu trydan adnewyddadwy yn Congleton, ac i ddarparu budd cymunedol i bobl leol. Roedd eu syniad yn deillio o ddiddordeb cyffredin yn y dechnoleg, yn ogystal â seilwaith y felin a'r gored hanesyddol yn y rhanbarth. Daeth nifer o heriau i'r amlwg wrth sefydlu'r cynllun ynni dŵr gan gynnwys perchnogaeth tir, caniatâd cynllunio, sicrhau cyllid a lansio eu cynigion cyfranddaliadau yn ystod cyfnod clo cenedlaethol cyntaf Covid-19.

Er mwyn goresgyn heriau'n ymwneud â chynllunio, sicrhauodd y grŵp gefnogaeth y gymuned ehangach drwy ymgysylltu a rhannu gwybodaeth. Roedd hyn yn golygu y rhoddwyd caniatâd i'r cynllun pan gyflwynwyd y penderfyniad gerbron gwrandawriad y pwyllgor cynllunio.

Ynni Dŵr Congleton

¹Gan ddefnyddio ffactorau allyriadau trydan y grid ar gyfer 2025: www.gov.uk/government/publications/greenhouse-gas-reporting-conversion-factors-2025

Ynni Dŵr Congleton (parhad)

Trafodwyd y syniad cychwynnol ar gyfer prosiect cyn belled yn ôl â 2006, ond ffurfiwyd y sefydliad a oedd yn gyfrifol am ei gyflawni, sef Cymdeithas Budd Cymunedol Dane Valley Community Energy Limited, yn 2015. Yna, cafwyd cyfnod hir o ddatblygu, gyda'r trydan cyntaf yn cael ei gynhyrchu ar ddiwedd 2021. Mae dealltwriaeth o amserlenni datblygu posibl a sicrhau cefnogaeth y tîm drwy gydol y prosiect wedi bod yn bwysig i sicrhau llwyddiant.

Codwyd cyllid drwy gynnig cyfranddaliadau cymunedol. Un o fuddion annisgwyl y cyfnodau clo cenedlaethol oedd bod y cyfarfodydd y bwriadwyd eu cynnal yn wreiddiol fel digwyddiadau cyhoeddus i hyrwyddo'r cyfranddaliadau wedi symud i fod ar-lein. O ganlyniad i rym a phoblogrwydd cyfarfodydd ar-lein yn ystod y cyfnod, llwyddodd eu neges a'u cais i gyrraedd yn llawer pellach nag a fyddai wedi bod yn bosibl wyneb i wyneb.

Mae'r holl drydan a gynhyrchir gan Congleton Hydro yn cael ei werthu drwy wifren breifat i ffatri leol un cilometr i ffwrdd. Roedd sicrhau cytundeb a gwerthu trydan i gwsmer busnes ar gyfraddau masnachol yn atgyfnerthu'r achos busnes ar gyfer y cynllun.

Fel Cymdeithas Budd Cymunedol, mae'r grŵp yn rhoi £5,000 y flwyddyn i brosiectau cymunedol lleol megis ysgolion, grwpiau cymunedol a sefydliadau elusennol. Caiff ceisiadau eu hasesu yn ôl meini prawf a osodir ymlaen

llaw, a disgwylir i ymgeiswyr llwyddiannus gwblhau gwaith monitro ac adrodd yn ôl i Ymddiriedolaeth Gymunedol Ynni Dŵr a Solar Congleton ar ddiwedd y prosiect.

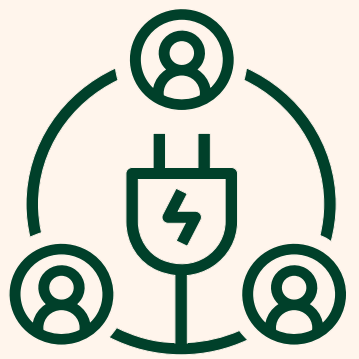
O'r cychwyn cyntaf, mae'r prosiect wedi cael ei ddefnyddio fel adnodd addysgiadol i'r gymuned, gyda theithiau rheolaidd o gwmpas y safle. Mae byrddau gwybodaeth wedi'u gosod wrth agosáu at yr adeilad, yn adrodd stori'r safle, yr afon a hanes coredau a pham maen nhw'n cael eu defnyddio. Mae Congleton Hydro yn dal i fod yn enghraifft wych o brosiect ynni adnewyddadwy cymunedol, gyda busnes ffyniannus a thîm o wirfoddolwyr sy'n clirio rhwyllau'r system ynni dŵr yn rheolaidd ac yn ail-wylltio'r ardal o amgylch y safle.

Mae'r heriau y mae'r grŵp cymunedol yn dymuno eu goresgyn yn y dyfodol yn cynnwys datblygu Cytundeb Prynu Pŵer a cheisio gweithio gyda Gweithredwr y Rhwydwaith Dosbarthu ar drefniadau cyfryngol.

I grwpiau sy'n dymuno cynnal eu cynllun ynni dŵr eu hunain, argymhellir y dylid dad-risgio'r prosiect cymaint â phosibl. Mae hyn yn cynnwys casglu'r data angenrheidiol fel astudiaethau hydrolegol, cysylltiad â'r grid, arolygon safle ac asesiadau peirianeg. Mae dad-risgio ariannol yn cynnwys model ariannol cadarn, sicrhau grantiau neu gyllid datblygu, a gallai dad-risgio rheoleiddio gynnwys caniatâd cynllunio, trwyddedau neu asesiadau o'r effaith amgylcheddol.

Representative imagery

Ynni Cymunedol

Astudiaethau achos cymorth cymunedol
SP Energy Networks

Ynni Dŵr Congleton

communityenergy@spenergynetworks.co.uk